

همه با هم

علیه فساد

سال اول، شماره ۱، پاییز ۱۳۹۴

مرکز مطالعات و پژوهش های سلامت اداری و مبارزه با فساد

همه با هم علیه فساد

گردآوری و ترجمه:

محمود مهدوی‌فر

سال اول، شماره ۱، پاییز ۹۹

**مرکز مطالعات و پژوهش‌های
سلامت اداری و مبارزه با فساد**

فهرست مطالب

۵	مقدمه
۷	معرفی مراکز مشاوره ضد فساد سازمان شفافیت بین الملل
۱۳	به کارگیری برنامه‌های ضد فساد در روش‌های استخدامی
۲۱	چرا فساد در برخی کشورها برجسته‌تر است؟
۲۹	معرفی کمیسیون ضدفساد مالزی (MACC)
۳۳	شانزدهمین کنفرانس بین‌المللی مبارزه با فساد
۴۳	معرفی کتاب لابی‌گری در اروپا: نفوذ پنهانی، دسترسی‌های ویژه

مطالب مندرج در این گزارش نشانگر دیدگاه نویسنده
آن بوده و لزوماً نمایانگر دیدگاه سازمان بازرسی کل کشور نمی‌باشد.

مقدمه

تولید دانش در عرصه‌ی مبارزه با فساد و ارایه پژوهش‌های علمی و کاربردی باعث ارتقای آگاهی‌ها در این زمینه و بالطبع کنترل فساد در ابعاد مختلف می‌گردد. بدیهی است که ارایه راهکارهای عملی برای مبارزه با فساد مستلزم شناخت جدیدترین اطلاعات و دستاوردهای پژوهشی در سایر کشورها و استفاده از تجارب موفق در این زمینه است.

مرکز مطالعات و پژوهش‌های سلامت اداری و مبارزه با فساد باهدف آشنایی پژوهشگران و کارشناسان سازمان بازرسی با آخرین اطلاعات و دستاوردهای علمی و پژوهشی و ارایه شناختی از برنامه‌ها و ابزارهای ضد فساد، ویژه‌نامه «همه با هم علیه فساد» را منتشر می‌کند که حاوی جدیدترین اقدامات و فعالیتهای بین‌المللی، آثار منتشرشده، اخبار مهم، کنفرانس‌های بین‌المللی، جدیدترین ابزارها و روش‌های نوین در زمینه ارتقای سلامت اداری و مبارزه با فساد است.

به این منظور، در این شماره از ویژه‌نامه به معرفی برخی مراکز عهده‌دار مبارزه با فساد، دستاوردها و روش‌های نوین به‌کار گرفته‌شده برای جلوگیری از فساد، معرفی نهادهای رسمی مبارزه با فساد و آخرین اخبار و اطلاعات مربوط به برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی پرداخته‌شده است. علاوه بر این، یکی از جدیدترین کتاب‌های انتشاریافته در زمینه سلامت اداری و مبارزه با فساد نیز معرفی شده است.

مرکز مطالعات و پژوهش‌های سلامت اداری و مبارزه با فساد

معرفی مراکز مشاوره ضد فساد

سازمان شفافیت بین‌الملل

در سال ۲۰۱۳ سازمان شفافیت بین‌الملل، بزرگ‌ترین نظرسنجی افکار عمومی را در سراسر جهان در مورد فساد انجام داد. در این نظرسنجی نظرات و تجربیات ۱۱۴ هزار نفر از ۱۰۷ کشور مختلف اخذ شد. آنچه این افراد گفتند تأییدی بر این موضوع بود که مردم سراسر جهان از فساد گسترده، عدم پاسخگویی، شفافیت و صداقت در فعالیت‌های سیاستمداران، مقامات دولتی و مدیران تجاری ناراضی هستند و خواهان تغییر فوری می‌باشند. ۶۷ درصد از افراد مورد بررسی اعتقاد داشتند که شهروندان عادی می‌توانند در مبارزه با فساد مؤثر باشند و بیش از ۶۹ درصد آن‌ها اظهار داشتند که می‌توانند آن را گزارش کنند. درحالی‌که رویکرد مردم نسبت به ارایه گزارش مثبت است، اما گزارش‌های واقعی به‌صورت چشمگیری پایین هستند. در اروپا ۷۴ درصد از کسانی که فساد را تجربه کرده‌اند یا شاهد آن بوده‌اند اظهار داشته‌اند که آن را گزارش ندهند.

موانع بسیاری وجود دارد که از صحبت کردن افراد جلوگیری می‌کند. اعتماد عمومی به توانایی مؤسسات برای مقابله با فساد کم است و کانال‌های گزارش‌دهی مبهم و غیرقابل اعتماد هستند. قوانینی که افشاکنندگان را محافظت کند به طرز مناسبی اجرا نمی‌شود و یا وجود ندارد. شهروندان اغلب از حقوق خود بی‌خبر هستند و یا نمی‌دانند که چگونه آن را به کار گیرند.

به‌منظور توجه به این موانع و تشویق شهروندان به صحبت کردن و گزارش فساد، سازمان شفافیت بین‌المللی در ۶۲ کشور از سراسر جهان مراکز مشاوره ضد فساد را راه‌اندازی کرده است. این مراکز برای اولین بار ۱۰ سال پیش در جنوب شرقی اروپا به‌صورت آزمایشی راه‌اندازی شد و توانست پشتیبانی مؤثری از شاهدان و قربانیان فساد انجام دهد.

مبارزه با فساد نیاز به ابزار حقوقی دارد و این به معنی داشتن دانش و شیوه‌هایی برای رسیدگی به مشکل است. با توجه به این که مراکز مشاوره ضد فساد درک کاملی از بازیگران و نهادهای مسئول مبارزه با فساد و سلامت اداری دارند، توانسته‌اند به شهروندان در مسیر حرکتشان در پیچ‌وخم‌های اداری ارایه گزارش کمک کنند. آن‌ها تبدیل به فعالان جامعه مدنی در مورد موضوعات ضد فساد شده‌اند.

بیشتر شکایت‌هایی که این مراکز دریافت می‌کنند از شهروندانی می‌باشد که خواهان دریافت اطلاعات اساسی یا مشاوره درخصوص مسیر درست و موفقیت‌آمیز انجام یک عمل است. این مسایل گاهی به‌سادگی و با اطلاع‌رسانی به افراد درمورد روش‌های مناسب اداری یا معرفی شماره نهادهای دولتی مرتبط حل می‌شود. برای اطلاع‌رسانی و توانمندسازی افراد، جزوات راهنما به‌صورت گسترده‌ای تهیه و در دسترس عموم قرار داده شده است. به‌عنوان مثال در مجارستان وب‌سایتی ایجاد شده تا اطلاعات مفید را درباره مؤسسات دولتی دخیل در مبارزه با فساد اداری به مخاطبان ارایه دهد. هدف این پورتال تبدیل شدن به یک کتابخانه آنلاین

درباره‌ی مسایل و راه‌حل‌هایی درمورد موضوعات کلیدی مانند بهداشت و درمان، آموزش و پرورش و تجارت است.

اگر بخواهیم تصویر درستی از اهداف بیان‌شده این مراکز وابسته به سازمان شفافیت بین‌المللی ارایه دهیم، قرار دادن شهروندان در مسیری که در آن عدم آگاهی نسبت به مشکلات و آسیب‌ها تبدیل به شناسایی و تشخیص این مشکلات و آسیب‌ها می‌شود و آگاهی درمورد این که چه باید کرد و درنهایت ارایه راه‌حل و ایفای یک نقش فعالانه برای تغییر است.

در شکل زیر فرآیند مذکور به تصویر درآمده است:

مراکز مشاوره‌ای ضد فساد از طریق تعامل با افراد برای کمک به حل مشکلات و شکایت‌های آنان، ظرفیت پاسخگویی نهادهای مبارزه با فساد را نیز بالاتر می‌برند. هدف این مراکز ایفای نقش به‌جای نهادهای رسمی

مبارزه با فساد نیست؛ بلکه برعکس بر این اعتقاد هستند که تنها با تلاش‌های مشترک است که نتایج پایدار و بلندمدت حاصل می‌شود.

در پایان باید گفت درحالی‌که مراکز مشاوره ضد فساد در رفع هزاران مورد فساد کمک کرده‌اند، گاهی اوقات باوجود تلاش‌های انجام‌گرفته، موفق نبوده است. حدود یک‌سوم از مواردی که در این مراکز موردتوجه قرار می‌گیرند با موفقیت حل می‌شوند. گاهی اوقات فقدان منابع، عدم صلاحیت قانونی مراکز برای ورود به برخی موارد، مشمول مرور زمان شدن موضوع و درنهایت فقدان شواهد برای اثبات یک مورد، باعث عدم موفقیت بوده است.

**به کارگیری برنامه‌های ضد فساد
در روش‌های استخدامی**

مرکز جهانی مبارزه زیرساختی با فساد (GIACC)^۱ یک سازمان مستقل غیرانتفاعی است که منابعی را برای فهم، شناسایی و پیشگیری از فساد در امور زیربنایی، ساخت‌وساز و بخش‌های مهندسی فراهم می‌کند. منابع این مرکز شامل اطلاعات آزاد اینترنتی، مشاوره و ابزارهای مبارزه با فساد است. نوشتار حاضر از بخش ابزارهای مبارزه با فساد پایگاه اینترنتی این مرکز انتخاب و ارایه گردیده است.

این بخش شامل دستورالعملی است که در سال ۲۰۰۸ در رابطه با روش‌های یک سازمان برای استخدام پرسنل خود، با توجه به سیاست‌های مبارزه با فساد توصیه شده است.

سازمان‌ها همواره در معرض خطر تخلفات و اقدامات غیرقانونی پرسنل خود هستند. همچنین ممکن است در دوره اشتغال، به‌منظور پیروزی در کسب‌وکار و یا تضمین سود بیشتر کارفرمایان خود را به شرکت در معاملات فاسد، تشویق کنند و یا در شرایطی قرار گیرند که با فساد مواجه شوند. درگیر شدن در فساد ممکن است به مجازات کیفری و مدنی هم برای سازمان و هم کارکنان منجر شود. همچنین ممکن است آسیب جبران‌ناپذیری به شهرت و کسب‌وکار و چشم‌انداز اشتغال سازمان و یا پرسنل وارد شود. بنابراین برای یک سازمان، اقدام عاقلانه این است که تا حد ممکن پرسنل سازمان را با سیاست مبارزه با فساد و برنامه‌های آن آشنا و رعایت آن را تضمین کند. از منظر کارمندان هم کارکردن برای سازمان‌هایی که اخلاقی هستند مهم است. سازمان‌هایی که کارمندان خود را برای اقدام‌های غیرقانونی تحت فشار نمی‌گذارند و از پرسنلی که اقداماتی برای جلوگیری از فساد انجام و یا آن را گزارش می‌دهند،

* The Global Infrastructure Anti- Corruption Center

محافظت می‌کنند. توصیه‌های زیر مربوط به همه کارمندانی است که ممکن است در دوره‌ی اشتغال در معرض آسیب و یا فساد باشند.

بررسی صلاحیت کارمندان

کارمندانی که به‌صورت بالقوه می‌توانند کمابیش درخطر فسادپذیری باشند، باید قبل از به‌کارگیری مورد بررسی‌های لازم قرار گیرند تا معلوم شود که تا چه حد اشتغال و به‌کارگیری آن‌ها منطقی و مناسب است و آیا تیپ شخصیتی آن‌ها با برنامه‌های ضد فساد مطابقت دارد. به‌عنوان مثال کارمندانی که مسئولیت تصمیم‌گیری در رابطه با کسب و کار همکاران را برعهده دارند و یا دارای مسئولیت‌هایی در مناقصات کاری یا خدماتی و امضای قرارداد با پیمانکاران، صدور گواهینامه و مدیریت پروژه هستند. این بررسی می‌تواند شامل اقدامات زیر باشد:

- گفت‌وگو با کارمندان در مورد سیاست‌های مبارزه با فساد سازمان در مصاحبه‌ها و ارزیابی این‌که آیا آن‌ها موضوع و اهمیت پیروی از آن را درک کرده‌اند و این‌که چگونه ممکن است نقش بالقوه آن‌ها در سازمان تحت تأثیر قرار گیرد.
- تأیید هویت کارمند و بررسی اجازه کار در کشور مربوطه با بررسی گذرنامه و گواهینامه رانندگی و در صورت امکان، ویزا و یا اجازه کار.
- اقدامات معقول و منطقی که به‌منظور بررسی صلاحیت‌های پرسنل به‌صورت دقیق انجام می‌شوند. کارکنان آینده‌نگر باید اطلاعات مربوط به فعالیت‌های شغلی قبلی و مدارک مربوطه را به سازمان ارائه دهند (به عنوان مثال کسانی که قبلاً برای آن‌ها

کارکرده و نسخه‌ای از گواهی‌های مهارت‌های شغلی و غیره).
و سازمان باید صحت مدارک ارایه شده را بررسی کند.

- انجام اقدامات منطقی برای به‌دست آوردن رضایت‌نامه‌های شغلی از کارفرمایان قبلی پرسنل. از این مراجع باید درخواست شود تا به‌صورت مکتوب نظر خود را اعلام کند. سازمان باید به‌صورت تلفنی با کارفرمای قبلی پرسنل صحبت کنند تا این اطمینان که پرسنل در گذشته مورد اعتماد کارفرما بوده است یا خیر به‌دست آید. البته ممکن است کارفرمایان قبلی تمایلی به ارایه این اطلاعات به‌صورت مکتوب نداشته باشند.
- اگر کارمند، کارفرمای قبلی خود را در اقدامی جنجال برانگیز ترک کرده باشد، ممکن است این موضوع از طریق تلفن استعلام شود. در حالتی دیگر کارفرمای قبلی تمایلی به ارایه اطلاعات درمورد کارکنان خود ندارد و یا ممکن است از گفتن جزئیات گریزان باشد که می‌تواند به خودی خود نشان‌دهنده یک

مشکل در گذشته باشد. بدیهی است در این مورد، ممکن است کارفرما مقصر باشد و نه کارمند؛ بنابراین نیاز به قضاوتی صحیح است. نکته مهم این است که اطلاعات، کمک مهمی در ارزیابی منطقی کارمند و پی بردن به میزان درستکاری و صلاحیت او برای پست جدید دارد.

- برای کارکنانی که قرار است در امور مالی فعالیت کنند تا آنجا که ممکن است باید از عدم سوء سابقه‌های مالی اطمینان حاصل شود و این که گرفتار بدهی‌های سنگین نباشد که می‌تواند انگیزه‌ای برای عدم درستکاری باشد.
- در رابطه با استخدام کارکنان سابق دولت، سازمان نیاز به تطابق با هرگونه مقررات دولتی مربوطه دارد. برای مثال ممکن است کارمند نتواند یک دوره‌ی زمانی در حوزه‌هایی که مرتبط با فعالیت شغلی کارفرمای قبلی خود باشد کار کند.
- سازمان باید اطمینان حاصل کند که فرآیند استخدام کارکنان جدید، ناسالم نباشد.

شرایط انتصاب

قرارداد کاری و یا سند باید حاوی مقررات زیر باشد:

- گرفتن یک تعهد از کارمند که مطابق با سیاست‌های مبارزه با فساد سازمان و برنامه‌های ناشی از آن باشد.
- مقرراتی که به سازمان اجازه اقدامات انضباطی مناسب در برابر کارمندانی که در فعالیت‌های غیرقانونی شرکت می‌کنند را بدهد.

آگاه‌سازی کارمندان

به محض این‌که کارمند جدید به سازمان پیوست، باید مراحل انجام شود تا اطمینان حاصل گردد که کارکنان از سیاست مبارزه با فساد سازمان آگاه هستند و چگونگی تطابق با آن را درک کرده‌اند. بایستی یک کپی از سیاست مبارزه با فساد سازمان چه به‌صورت فیزیکی یا الکترونیکی به کارمند جدید، داده شود. در ارتباط با کارمندی که دارای سمت‌هایی هستند که بیشتر در معرض فساد قرار می‌گیرند، یک مدیر مناسب می‌تواند موارد زیر را به‌صورت حضوری نیز با آن‌ها در میان بگذارد:

- اهمیت انطباق با سیاست‌های مبارزه با فساد
- روش مبارزه با فساد مربوط به حوزه کاری کارمند
- چگونه کارمندان می‌توانند هرگونه فساد واقعی یا مشکوک و یا موضوعی که ممکن است منجر به فساد شود را گزارش دهند.

کارمند باید یک کپی از سیاست‌های ضد فساد سازمان را دریافت کرده، آن را خوانده و پس از درک مفاد، آن را امضاء کند. علاوه بر این، کارمندی که موقعیت شغلیشان در معرض فساد بیشتری قرار دارند، بایستی بلافاصله پس از پیوستن به سازمان تحت آموزش‌های مناسب قرار گیرند.

تضاد منافع

کارمندان باید ملزم به اعلام هرگونه تضاد واقعی یا بالقوه منافع در شغل مربوطه و ثبت آن در سازمان باشند. منظور از تضاد منافع ممکن است شامل علاقه، مالکیت و یا وجود یکی از اعضای خانواده کارمند در یکی از حوزه‌های کاری سازمان و یا شرکا و یا طرف‌های قرارداد سازمان باشد.

اگر یک کارمند دارای تعارض منافع باشد (به عنوان مثال با یک مشتری و یا تأمین کننده سازمان) به طور معمول نباید به کارمند اجازه هیچ گونه دخالت مدیریتی در آن تصمیم گیری برای خرید و فروش یا عقد قرارداد داده شود.

رویه های انضباطی

سازمان باید دارای روش های انضباطی باشد تا بتواند اقدامات مناسب را در برابر کارمندانی که سیاست مبارزه با فساد سازمان را نقض کرده اند، اعمال کند. روش های انضباطی باید شامل انجام تحقیقاتی معقول و عادلانه و با در نظر گرفتن تمام شرایط از سوی کارفرما باشد. کارمند باید فرصت کافی و مناسب برای توضیح موقعیت خودش را داشته باشد. هرگونه مجازات تحت روش اعمال شده، باید معقول و متناسب با قانون مربوطه باشد. تخلف جزئی ممکن است به یک هشدار و برخی از موارد به آموزش های اضافی منجر شود. تخلفات عمده ممکن است منجر به اخراج گردد.

مجازات های غیرقانونی

کارمند نباید به خاطر امتناع از شرکت در یک اقدام یا معامله ای که به نظر شرکت یک فرصت تجاری معقول است ولی از نظر کارمند تخلف است مجازات شود. (مثلاً با تنزل رتبه، اقدام انضباطی، انتقال یا اخراج). همچنین نباید به دلیل گزارش هرگونه فساد واقعی یا مشکوک مورد تنبیه واقع شود.

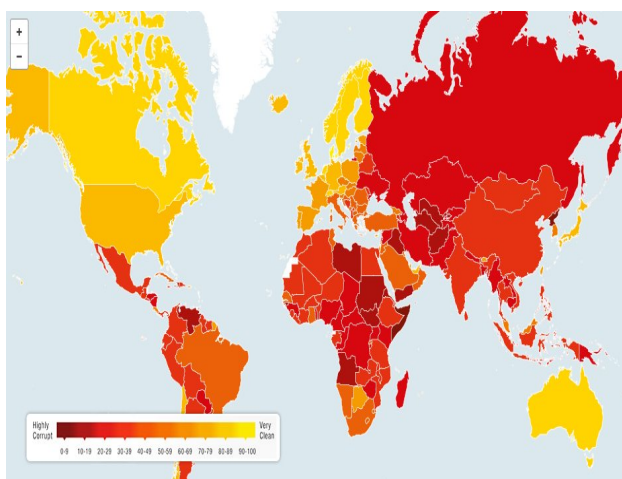
جوایز و اهداف

پاداش عملکرد، اهداف عملکرد و دیگر عناصر انگیزشی باید به‌طور منظم مورد نظر مدیران باشد تا تضمین‌های مناسب برای جلوگیری از گرایش به فساد وجود داشته باشد. برخی از انواع پاداش‌ها می‌توانند مشوق فساد باشند. به عنوان مثال، یک پاداش برای برنده شدن در یک قرارداد، ممکن است کارمند را تشویق به پرداخت رشوه برای عقد قراردادهای مشابه کند و یا چشم خود را به فساد در رابطه با قرارداد ببندد. به همان اندازه یک پاداش مناسب می‌تواند کارمند را تشویق به انجام کار درست کند. در نتیجه، اگر یک کارفرما مایل به ارایه پاداش و یا مشوق است باید:

- کارفرما باید از سیستم پاداش‌دهی که می‌تواند پرسنل را تشویق به شرکت در فعالیت‌های فاسد کند اجتناب نماید.
- کارفرما باید عامل دیگری را نیز به پاداش کارمندان اضافه کند و آن جایزه‌هایی برای فعالیت‌های اخلاقی کارمندان است مانند اجتناب از انعقاد قرارداد غیرقانونی.

چرا فساد

در برخی کشورها برجسته تر است؟^۱

۱- نوشته توماس گرنس و آندریاس استرازدس، ترجمه رضا دلاوری
- تصویر فوق درمورد نحوه توزیع فساد در کشورهای جهان است و برگرفته از سایت سازمان شفافیت بین‌المللی می‌باشد.

فساد به‌طور گسترده مشکل بسیاری از کشورها می‌باشد. اوکراین مجموعه‌ای از دولت‌های فاسد را تجربه کرده است و تنفر مردم از فساد گسترده، یکی از عوامل سقوط دولت در فوریه سال ۲۰۱۴ بوده است. اخیراً مقامات چینی، فساد را به‌عنوان یک مشکل جدی دانسته‌اند. همچنین تلاش شده تا از سطوح بالای فساد در افغانستان و عراق در مسیر دولت‌سازی جلوگیری شود. اما چرا فساد در برخی از کشورها رایج‌تر از دیگران است؟ آیا تفاوت‌های فرهنگی می‌تواند این اختلاف را توضیح دهد یا عوامل اقتصادی؟

فساد در بین کشورها متفاوت است

بلافاصله پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی سابق، ساکنان کشورهای بالتیک مشاهده کردند سطح فساد در استونی کمتر از کشورهای همسایه، لتونی و لیتوانی است. سؤال معمول مطرح شده این بود که آیا فرهنگ استونی منجر به فساد کمتر نسبت به لتونی و لیتوانی شده است؟ یک مقام بلندپایه استونیایی تفاوت‌های فرهنگی را رد کرده و به‌جای آن بر عوامل اقتصادی تأکید کرده است.

استونی بهره‌مند از منافع اقتصادی بدون فساد بود. درمورد کارکنان رسمی، هیچ‌کس به مقامات اداری رشوه نمی‌داد؛ زیرا استونی دارای تجارت آزاد بود و دلیلی برای این که برای حق واردات رشوه پیشنهاد شود وجود نداشت، زیرا بدون پرداخت هیچ مبلغی می‌توان آن را انجام داد.

از قضا، بعدها زمانی که سه کشور به اتحادیه اروپا پیوستند، استونی موظف به اتخاذ تعرفه‌های گمرکی عمومی اتحادیه اروپا شد. در سال ۱۹۹۴ استونی همچنین به‌عنوان یک مدل پیشرو در بین کشورهای بالتیک در تأمین مالی بخش‌های سیاسی از بودجه دولت و کاهش شدید

نقش عوامل سیاسی به منظور بازگشت تجار ثروتمند برای کمک‌های مالی در ازای منافع سیاسی مطرح شد. مسلماً اتخاذ این رویه در کشوری همانند لتونی موجب تشکیل احزاب محبوب‌تر با اعضای بیشتری در مقایسه با احزابی می‌شود که توسط گروه‌های کوچکی کنترل و تأمین مالی می‌شوند.

سطح فساد در بین کشورها متفاوت است و معیار رایج، شاخص ادراک فساد که توسط سازمان شفافیت بین‌المللی منتشر شده است، می‌باشد. در مجموع، کشورهای با درآمد بالا، کمترین میزان فساد و کشورهای با درآمد پایین، بیشترین میزان فساد را دارند.

در رتبه‌بندی ۱۷۵ کشور در سال ۲۰۱۳، دانمارک و نیوزیلند کمترین میزان فساد و ایالات متحده آمریکا رتبه ۱۹، روسیه رتبه ۱۲۷ و اوکراین ۱۴۴ بودند. عراق رتبه ۱۷۱ و افغانستان، کره شمالی و سومالی با بیشترین میزان فساد در رتبه ۱۷۵ قرار داشتند.

منابع فساد : فرهنگ یا دولت‌های مداخله‌گر

اگر تفاوت‌های فرهنگی، تفاوت در سطح فساد را توضیح دهد، چرا نژاد چینی زمانی که در سرزمین اصلی چین زندگی می‌کنند دارای فساد و زمانی که در هنگ‌کنگ یا سنگاپور زندگی می‌کنند کمترین فساد را دارند؟ چرا کره جنوبی فساد کم را داراست، در حالی که در کره شمالی میزان فساد بالا است؟

توضیح دیگری نیز وجود دارد که بیانگر این است که وقتی به اعمال فسادانگیز پاداش داده می‌شود، افراد فاسد بیشتری نیز وجود خواهند داشت. اگر کارمندان دولتی اختیار ارایه مزایایی به شرکت‌های خصوصی را داشته باشند، فساد بیشتری وجود خواهد داشت. دولت مداخله‌گر، دولتی

است که به کارمندان دولتی قدرت گسترده‌ای در معاملات خصوصی سودآور می‌دهد. قدرت عدم اجازه واردات و قدرت صدور مجوز قراردادهای دولتی دو منبع قدرت دولت مداخله‌گر هستند. مطالعه اخیر OECD نشان می‌دهد، رشوه دادن به مقامات و کارمندان اداری که مجوز قراردادهای دولتی را می‌دهند، به‌عنوان منابع رایج فساد هستند. البته همه قوانین دولتی مداخله‌گر نیستند اما سیاست تجارت آزاد، قدرت کارمندان اداری را برای اخذ رشوه حذف می‌کند. فرآیند مناقصه باز و رقابتی، قدرت تقاضای رشوه‌ی کارمندان را کاهش می‌دهد. اوگیلوی و کاروس تکامل نهادهای دولتی از قرون وسطی را مطالعه کرده‌اند و دریافته‌اند زمانی که نهادهای دولتی کمتر مداخله می‌کردند در رشد سریع‌تر اقتصاد نقش داشتند. انگلستان و هلند توسعه‌دهندگان اولیه دولت‌هایی بانفوذ کمتر بودند. امروزه کشورهای اسکانديناوی توانایی داشتن بخش‌های دولتی بزرگ را بدون رشوه یا بدون قربانی کردن رفاه اثبات کردند.

سنجش مداخله دولت

شاخص بانک تجارت جهانی، روش رایج اندازه‌گیری میزان مداخله دولت است. این شاخص مبتنی بر ۱۰ عامل مرتبط با سهولت تجارت می‌باشد: شروع یک تجارت، سروکار داشتن با مجوزهای ساختاری، الکترونیکی شدن، ثبت دارایی، دادن اعتبارات، حمایت از سرمایه‌گذاران، پرداخت مالیات، تجارت برون‌مرزی، قراردادهای لازم‌الاجرا، رفع ورشکستگی.

الگوی کلی این است که سهولت تجارت با درآمد سرانه یک کشور رابطه معکوس دارد. در کشورهای کم‌درآمد، قوانین، مقررات و اقدامات سنتی به مقامات اداری قدرت بیشتری برای تعیین این که چه کسی و با چه شرایطی از خدمات دولتی بهره‌مند شود می‌دهد. در برخی موارد افراد موظف به پرداخت رشوه به پلیس، پزشکان و معلم‌ها برای انجام شغل اختصاصی خود هستند. قدرت تهدید سبب می‌شود شرکت‌های خصوصی پیشنهاد رشوه دهند و نتیجه آن سطح بالای فساد است. بنابراین شاخص "ادراک فساد بین‌المللی" و شاخص "بانک تجارت جهانی" همبستگی مثبت بالایی دارند (ضریب همبستگی حدود ۰/۸). کشورهای که دارای دولت مداخله‌گر هستند، سطح فساد بالاتر و درآمد پایین‌تری دارند. تغییر در میزان نفوذ دولت می‌تواند سطح فساد را کاهش و رفاه را افزایش دهد.

واگرایی فساد در اتحاد جماهیر شوروی سابق

در اتحاد جماهیر شوروی سابق به مقامات دولتی اجازه داده می‌شد به اختیار خود کالاهای کمیاب را توزیع کنند و این قدرت به آن‌ها توانایی جمع کردن رشوه را داد. پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، کشورهای بالتیک اقتصاد خود را اصلاح کردند و عوامل اقتصادی خود را بسیار بیشتر

از روسیه و اوکراین تغییر دادند. براساس شاخص شفافیت بین‌المللی کشور استونی با رتبه ۲۸ (کمترین میزان فساد در بین کشورهای شوروی سابق)، لیتوانی رتبه ۴۷ و لتونی رتبه ۵۴ رتبه‌بندی شده‌اند. روسیه (رتبه ۱۲۷) و اوکراین (رتبه ۱۴۴) دارای بالاترین فساد در سال ۲۰۱۳ در بین این کشورها باقی ماندند. لیتوانی رتبه ۱۷ تجارت آسان، استونی رتبه ۲۲ و لتونی رتبه ۲۴ را دارند، اما در مقابل روسیه رتبه ۹۲ و اوکراین رتبه ۱۱۲ (درست در زیر پاکستان و بالای برزیل) را دارد. قدرت بالای نفوذ مقامات دولتی در معاملات تجاری در این کشورها باعث می‌شود رشوه و پارتی‌بازی یک استراتژی سودآور باشد.

چین و نژاد چینی

چنانچه فرهنگ، عامل مهم و تعیین‌کننده فساد بود، از یک قوم چینی باید درجات مشابهی از فساد را در مکان‌های جغرافیایی مختلف انتظار داشت. با این حال شاخص فساد نشان می‌دهد سنگاپور و هنگ‌کنگ جزو کشورهایی با کمترین میزان فساد و چین در بین کشورهای با فساد بالا قرار دارد. سنگاپور رتبه ۵ در بین کشورهای دارای فساد کم، هنگ‌کنگ رتبه ۱۵ و چین در رتبه ۸۰ قرار دارد. این سه، یک نژاد مشترک و مشابه دارند ولی در مؤسسات و انگیزه‌های اقتصادی متفاوت‌اند. در شاخص تجارت آسان، سنگاپور رتبه اول، هنگ‌کنگ رتبه دوم و چین رتبه ۹۶ در بین ۱۸۹ کشور را داراست. ارتباط مشابهی بین کشورهای کره شمالی و جنوبی وجود دارد. کره جنوبی درآمد سرانه بالاتر، دولت غیرمداخله‌گر و سطح پایین فساد را دارد (رتبه ۳۸) کره شمالی یکی از کشورهای فقیر جهان است که دارای دولتی مداخله‌گر می‌باشد و سطح بالایی از فساد در جهان را دارد (رتبه ۱۷۵).

اگر چین فاسد است چرا اقتصاد آن به خوبی کار می‌کند؟

رتبه چین در فساد (رتبه ۸۰ از ۱۹۵) و خط قرمز (رتبه ۹۶ از ۱۸۹) با رتبه آن در درآمد سرانه همسانی دارد (رتبه ۱۰۹ از ۲۱۳). هر سه رتبه در میانه رتبه‌بندی قرار دارند. چین از سال ۱۹۷۷ رشد فوق‌العاده بالایی داشته است اما نرخ رشد در آن دوره از پایه‌ای بسیار پایین شروع به افزایش کرد. اصلاحات رادیکال که توسط دنگ شیائو پینگ بنیان نهاده شد از یک تجربه اقتصادی کاملاً بسته ایجاد شده بود. اصلاحات عمده و بازشدن اقتصاد برای بزرگ‌ترین تاجر جهان شدن، امکان جبران عقب‌ماندگی با درس‌آموزی تجربیات و آنچه دیگر کشورها برای سال‌ها انجام می‌دادند را به وجود آورد. اخیراً رشد کشور چین آهسته شده است اگرچه از میانگین جهانی بالاتر است.

کشورهای پردرآمد

کشورهای پردرآمد عموماً سطح فساد پایینی دارند و رتبه تجارت آسان آن‌ها بالاست. دانمارک و نیوزیلند کمترین فساد را در سال ۲۰۱۳ داشتند و در درآمد بالا، سنگاپور رتبه ۵ (GDP سرانه ۷۷۰۰۰ دلار) و هنگ کنگ و ایالات متحده آمریکا رتبه ۱۹ (GDP سرانه ۵۴۰۰۰ دلار) را داشتند. از نظر تجارت آسان، آمریکا رتبه ۴، دانمارک رتبه ۵، نروژ رتبه ۹، فنلاند رتبه ۲ و سوئد رتبه ۱۴ را از بین ۱۸۹ کشور را داشتند و سنگاپور و هنگ کنگ رتبه اول و دوم تجارت آسان. برخی کشورهای پردرآمد دارای دولتی بزرگ هستند، اما این دولت‌ها در واقع مؤسساتی عمومی‌اند که به منظور جلوگیری از تداخلی که فسادآور است عمل می‌کنند. کشورهای پردرآمد عموماً دموکراتیک هستند که از قاعده و قانون پیروی می‌کنند و آن را برای تمام شهروندان به‌طور یکسان به کار می‌گیرند. به عنوان مثال

کشورهای شمال اروپا خدمات عمومی گسترده‌ای ارائه می‌دهند که برای همه شهروندان در دسترس است و نیاز به پیشنهاد رشوه برای دریافت خدمات مجاز ندارند. سیاست منافع و سود گسترده در کشورهای پردرآمد وجود دارد اما به صورت لابی‌گری‌های قانونی برای مقررات و قوانین به نفع گروه‌های خاصی صورت می‌گیرد.

معرفة كميسیون ضدفساد

مالزی (MACC)

تاریخچه

کمیسیون ضد فساد مالزی (MACC) فعالیت خود را رسماً در اول ژانویه سال ۲۰۰۹ به جای آژانس ضد فساد (ACA) آغاز کرد. این نهاد براساس قانون کمیسیون ضد فساد مالزی (قانون ۶۹۴) تأسیس شده است. قبل از آن، مبارزه با فساد به طور رسمی توسط یک واحد کوچک که زیر نظر نخست‌وزیر بود انجام می‌شد. تحقیقات جنایی مربوط به فساد توسط واحد "جرایم ویژه" در پلیس صورت می‌گرفت و نهایتاً پرونده نیز در مراجع قضایی رسیدگی می‌شد. از آنجایی که فعالیت‌های ضدفساد به طور مستقل توسط سازمان‌های مختلف انجام می‌گرفت، دولت تصمیم گرفت همه آن‌ها را زیر یک سقف شناخته شده به‌عنوان کمیسیون ضد فساد مالزی گردآورد.

وظایف

وظایف MACC در بخش ۷ قانون کمیسیون ضد فساد مالزی به شرح زیر ارایه شده است:

- برای دریافت و بررسی هر گزارشی که نشان‌دهنده جرایمی است که براساس این قانون تعریف شده و بررسی چنین گزارش‌هایی به‌عنوان کمیسر ارشد و یا افسران برای شناسایی
 ۱. هر جرم مشکوک براساس این قانون؛
 ۲. هرگونه تلاش مشکوک به ارتکاب هر جرمی تحت این قانون؛
 ۳. هرگونه تبانی مشکوک به ارتکاب جرایم تحت این قانون؛
- بررسی فرآیندها، سیستم‌ها و روش‌هایی که نهادهای عمومی به کار می‌گیرند، به‌منظور شناسایی راه‌های تسهیل در کشف

مفاسد و ارایه پیشنهادهایی برای تجدیدنظر در فرآیندها یا شیوه‌هایی که ممکن است به صورت بالقوه مفسده‌انگیز باشد.

- رسیدگی به درخواست کمک و یا مشاوره هر فردی که در ارتباط با فساد ممکن است متضرر شده باشد.

- ارایه توصیه و پیشنهاد به رؤسای نهادهای عمومی برای تغییر در شیوه، سیستم و یا روش‌هایی که احتمال وقوع فساد را کاهش می‌دهد.

- آموزش مردم برای مقابله با فساد

- جلب حمایت عمومی برای مبارزه با فساد

ساختار سازمانی

کمیسیون ضد فساد مالزی یکی از سازمان‌های تحت نظر نهاد نخست‌وزیری است. این موضوع فقط به دلیل امور مالی و تأمین نیروی انسانی است. فعالیت روزمره کمیسیون به صورت کاملاً مستقل زیر نظر مقامات ارشد آن و بدون تأثیرپذیری از دیگر نهادها است.

ریاست این کمیسیون بر عهده آقای سری پاگودا باگیندا یانگ (Seri Paduka Baginda Yang) می‌باشد که براساس ماده (۱) بخش (۵) قانون مبارزه با فساد مالزی توسط نخست‌وزیر منصوب شده است و دارای دو معاون است.

کمیسیون دارای ۱۱ بخش و یک آکادمی در سطح ستاد می‌باشد. علاوه بر این دارای ۱۵ دفتر در سطح دولت، که هر کدام توسط یک مدیر دولتی اداره می‌شوند.

دستاوردها

بنابر آخرین گزارش سالانه کمیسیون مبارزه با فساد مالزی؛ از ۳۸۱ نفر از متهمان، ۱۹۳ نفر از آنان مردم عادی، ۱۳۱ نفر کارمندان دولت، ۵۶ نفر کارکنان بخش خصوصی و یک سیاستمدار بوده‌اند.

براساس این گزارش، ۸۱۱ مورد توسط دادگاه‌های بدوی مورد رسیدگی قرار گرفته است، که ۳۰۹ مورد آن به محکومیت منجر شده و در ۱۰۳ مورد نیز متهم بدون فراخوانده شدن به دفاع تبرئه شدند.

مطابق گزارش، درمجموع ۷۶۹ مورد درخواست تجدیدنظر توسط دادگاه عالی مورد بررسی قرار گرفته است و از کسانی که متهم به رشوه‌خواری بوده‌اند، درمجموع جریمه‌ای بالغ بر ۹٫۵ میلیون RM دریافت شده است.

در همین حال، کمیسیون تلاش داشته است تا مردم را در مورد شفافیت حرفه‌ای خود و مبارزه با فساد متقاعد کند و تصویر منفی و تصورات غلط را کاهش دهد.

در سال گذشته، کمیسیون مبارزه با فساد، ۲۲۰ گزارش را براساس ۶۴۶ اطلاعیه یا اعلامیه منتشر کرده است. ۹۰۰ مورد بازرسی وجود داشته است و پرونده‌هایی درمورد استخراج غیرقانونی و قاچاق شن و ماسه، جعل اسناد، قاچاق و همچنین توزیع یارانه گازوئیل داشته است.

شانزدهمین کنفرانس بین‌المللی

مبارزه با فساد

شانزدهمین کنفرانس بین‌المللی مبارزه با فساد (IACC) در شهر پوتراجایا (Putrajaya) مالزی در تاریخ ۲ الی ۴ سپتامبر ۲۰۱۵ (۱۱ الی ۱۳ شهریور) برگزار شد. این کنفرانس بین‌المللی عالی‌ترین انجمن جهانی برای گردهمایی سران دولت‌ها، جامعه مدنی و بخش خصوصی برای مقابله با چالش‌های فزاینده و پیچیده فساد است. این کنفرانس هر دو سال یک‌بار در مناطق مختلف جهان برگزار می‌شود و پذیرای حدود ۲۰۰۰ شرکت‌کننده از بیش از ۱۳۵ کشور جهان است. در این کنفرانس شبکه‌سازی و کمک‌های دوجانبه در جهت حمایت و اقدام مؤثر علیه فساد در سطح جهانی و ملی مورد بحث و تبادل نظر قرار می‌گیرد.

کنفرانس بین‌المللی مبارزه با فساد با افزایش آگاهی و بحث در صدد جلب نظرها به فساد است. این کنفرانس تلاش دارد تا مکانی برای تبادل تجارب و روش‌های کنترل فساد باشد و در ترویج همکاری‌های بین‌المللی در میان سازمان‌ها و شهروندان سراسر جهان و کمک به توسعه روابط شخصی با فراهم کردن فرصت گفتگو و رابطه مستقیم بین نمایندگان ادارات و سازمان‌ها می‌کوشد.

مهم‌ترین نشست‌ها و سخنرانی‌های روز دوم سپتامبر

- مصونیت جرایم اقتصادی در فرآیندهای انتقال قدرت سیاسی

در فرآیندهای انتقال قدرت سیاسی به‌خصوص در کشورهای اقتدارگرا معمولاً یک عدم تمایل یا عدم توانایی برای رسیدگی به فسادهای سازمان‌یافته سیستم سیاسی گذشته وجود دارد که موجب مصون ماندن بسیاری از مفسدان اقتصادی گذشته از مجازات می‌شود. اولین نشست این کنفرانس بر روی بررسی چنین موضوعی متمرکز شده بود.

- توسعه‌ی رها از فساد: اطمینان از چارچوب نظارت شفاف پس از

سال ۲۰۱۵

در این نشست اهداف توسعه هزاره (MDG) که در سال ۲۰۰۰ توسط رهبران جهان به‌عنوان مجموعه‌ای از تعهدات توسعه پذیرفته شد، موردتوجه قرار گرفت و این که چرا به‌رغم آن تعهدات، هنوز هیچ سیستم نظارت شفاف و پاسخگویی در سطح جهانی و یا کشور تأسیس نشده است. فساد به‌عنوان یکی از عوامل کلیدی تضعیف پیشرفت و عامل بالارفتن هزینه تحقق اهداف در سطح جهان و در سطح کشور مورد اشاره قرار گرفته است.

- تجارب کشوری، در برخورد با موضوع حکومت و فساد

در این نشست تجربه کشور مالزی در برخورد با موضوع حکومت و فساد مورد بررسی قرار گرفته است. دولت مالزی برای بهبود حکمرانی و برای حمایت از تحول اقتصادی، برنامه‌ای را با عنوان برنامه تحول اقتصادی (ETP) در نظر گرفته است تا بر اساس آن تا سال ۲۰۲۰ انتظار عمومی مردم را برای مقابله با ریشه‌کن کردن فساد و بهبود حکمرانی تا حد ممکن برآورده سازد.

- قدرت مردم چیست و چگونه بر فساد و مصونیت از مجازات

تأثیر می‌گذارد؟

این نشست به بررسی این موضوع می‌پردازد که قدرت مردم در زمان مبارزه با فساد چگونه کار می‌کند و نقش پویای قدرت آن‌ها در دستیابی به عدالت اجتماعی چگونه اعمال می‌شود.

مهم‌ترین نشست‌ها و سخنرانی‌های روز سوم سپتامبر

- ارزیابی ریسک فساد در سیستم قضایی: چه نقشی برای جامعه وجود دارد؟

در این نشست ابزارهای نوین ارزیابی که جامعه برای شناسایی و کاهش خطرات ناشی از فساد در سیستم قضایی می‌تواند به کار گیرد مورد بحث قرار گرفته است.

- اقدام جمعی: مأموریت غیرممکن یا راهی برای یک آینده بهتر

هدف از این میزگرد، ارزیابی فرصت‌ها و محدودیت‌های طرح اقدام جمعی بوده است. ابتکارات موسوم به اقدام جمعی به عنوان ابتکارات جدیدی در رویکرد حکمرانی محسوب می‌شود که با تجمیع منابع همه ذی‌نفعان مختلف نتایج سودمند دوجانبه‌ای را به وجود می‌آورد.

- درگیر کردن شغل‌های آینده در ابتکارات آینده

این نشست به بررسی این موضوع پرداخته است که چگونه جامعه جهانی می‌تواند از طریق آموزش، متخصصان آینده را با هدف مبارزه با فساد در طرح‌ها و ابتکارات ضد فساد دخالت دهد.

- نقش مهم بانکداران و وکلا در جابه‌جایی پول‌های کثیف در سراسر جهان و فهم چگونگی جلوگیری از آن

زوایای پنهان اما جدایی‌ناپذیر فعالیت بانک‌ها و دیگر سرویس‌های خدماتی که درگیر فساد هستند، در این نشست مورد بحث قرار گرفته است. در این بخش، بررسی شده است که چگونه پول کثیف بدون نقش

بانکداران، وکلا و حسابداران نمی‌توانند به‌سادگی در سراسر جهان جریان پیدا کند.

- جنگ با فساد در بخش امنیتی و دفاعی

بخش‌های دفاعی و امنیتی هر دولتی جزو بخش‌های مات و غیرشفاف آن دولت است. با این وجود این بخش‌ها دارای قدرت زیادی هستند و در طیف گسترده‌ای از فعالیت‌هایی درگیرند که ممکن است در آن‌ها فرصت‌هایی برای فسادهای کوچک و بزرگ مهیا باشد. به عنوان مثال فساد در بخش دفاعی می‌تواند به شکل خریداری تجهیزات معیوب یا نامناسب نمود پیدا کند که باعث از دست رفتن اعتماد عمومی و تضعیف اثربخشی عملیاتی می‌شود.

- شیطان در جزئیات: مکانیسم‌های فساد در صنایع نفت، گاز و معادن

صنایع نفت، گاز و معادن به لطف ریسک اقتصادی بالا و نظارت ضعیف حوزه‌های مستعد فساد هستند. از ۴۲۷ موردی که OECD در سال ۲۰۱۴ در مورد ارتشاء خارجی بررسی کرده است، ۱۹ درصد آن مربوط به صنایع استخراجی بوده و از ۱۷۶ موردی که تحت تعقیب قانونی قرار گرفته‌اند ۲۳ درصد آن مربوط به بخش صنعت نفت بوده است.

- مبارزه با فساد توسط مقامات: چه چیزی درست پیش می‌رود و چه چیزی نادرست.

در این کارگاه عملی شرکت‌کنندگانی از فعالان مبارزه با فساد فعلی و پیشین از منطقه آسیا و یک کارشناس بین‌المللی حضور داشته است. هدف از برگزاری این کارگاه، به اشتراک گذاشتن تجربیات و مشاهدات خود در

استفاده از استراتژی‌های مبارزه با فساد و قوانین و مقررات به کار گرفته شده بوده است.

مهم‌ترین نشست‌ها و سخنرانی‌های روز چهارم سپتامبر

- *گردهمایی تجارت و حکومت برای جنگ با فساد: آمبودزمان تجاری*

این نشست باهدف بررسی نقش آمبودزمان تجاری و دیگر سازوکارهای مشابه در مبارزه با فساد و فراهم آوردن زمینه‌های شکوفایی کسب‌وکار برگزار شده است.

- *اقدام جمعی علیه فساد*

در طول یک دهه گذشته پتانسیل جامعه مدنی برای به چالش کشیدن رژیم‌های فاسد ثابت شده است؛ چه از طریق بسیج اجتماعی که نمونه واضح آن در بهار عربی دیده شد و چه از طریق موارد متعددی از تغییر تدریجی از پایین به بالا. بنابراین این نشست تلاش داشته است تا چگونگی تدوین، فرمول‌سازی، توسعه و پیاده‌سازی سازوکارهای حساس و پایدار برای فعال کردن مردم در اقدام جمعی علیه فساد را بررسی کند.

- *فراتر از رویارویی: بررسی راهبردهای توانمندسازی و مشارکت*

زنان برای افزایش شفافیت و پاسخگویی

گفتمان جهانی مبارزه با فساد جنسیتی نیست، اما در طول چند سال گذشته شواهدی از تأثیرات جنسیتی فساد مشاهده شده است. همچنین گروه‌هایی از زنان برای افزایش شفافیت و پاسخگویی در برخی جوامع به وجود آمده‌اند. در سال ۲۰۱۳ با حمایت برنامه توسعه ملل متحد شش زن برای هدایت پروژه‌های آزمایشی باهدف افزایش پاسخگویی و شفافیت

در بخش‌های مراقبت‌های بهداشتی، آب و فاضلاب، برق، زمین و اسناد شناسایی ملی انتخاب شده‌اند.

- از شفافیت تا پاسخگویی، چگونه اطلاعات معتبر از حکومت‌های خوب حمایت می‌کند: درس‌های آموخته‌شده و نگاه به آینده ذی‌نفعان طرح شفافیت جهانی

ابتکار شفافیت صنایع استخراجی (ELTI) یکی از نمونه‌های برجسته از ذی‌نفعان طرح شفافیت جهانی است که در سال ۲۰۰۳ و توسط یک هیأت مدیره بین‌المللی اداره می‌شود. این ابتکار براساس بینش ملی به درآمدهای منابع استخراجی در ۴۸ کشور دنیا در سال ۲۰۱۵ عمل می‌کند. این ابتکار نه تنها به شناسایی شکاف میان گزارش‌های مالی دولت‌ها و کمپانی‌ها می‌پردازد، بلکه محیط مناسبی را برای تغییر فراهم می‌آورد. همچنین ابتکاری نیز در این چارچوب تحت عنوان ابتکار شفافیت ساخت‌وساز به وجود آمده است که به ترویج شفافیت و پاسخگویی در بخش ساخت‌وساز می‌پردازد که در سال ۲۰۱۳ و بعد از انجام موفقیت‌آمیز آزمایشی آن در ۸ کشور بین سال‌های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۱ ایجاد شد.

- حکومت کردن با شهروندان: شهرهای شفاف و حکومت‌های محلی پاسخگو در یک جهان شهرنشین

جهان به‌طور فزاینده‌ای در حال رشد شهرنشینی و داده‌های سرسام‌آور است. تخمین زده می‌شود که تا سال ۲۰۵۰ حدود ۷۵ درصد جمعیت جهان در شهرها زندگی کنند و بیشتر این شهرنشینان در حدود ۶۰۰ شهر متمرکز خواهند بود که سه‌چهارم این شهرها در کشورهای در حال توسعه واقع شده است. شهرها در حال حاضر ۶۰ درصد تولید ناخالص داخلی جهان را برعهده دارند. سرعت این شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه

بیشتر است ولی این اتفاق در بستر ساختارهای نهادی و حکومتی ضعیف در حال رخ دادن است. در نتیجه برخی بخش‌ها مانند بخش‌های خدماتی، توسعه زیرساخت‌ها، بهداشت و آموزش، همواره در معرض سوءاستفاده یا ناکارآمدی قرار دارند.

• درستکاری برای همیشه: پاک کردن تجارت کالاهای لوکس

سرمایه‌گذاری در زمینه کالاهای لوکس مانند کالاهای املاک و مستغلات، از جمله ابزار موردنظر برای افراد فاسد برای پنهان کردن منشأ غیرقانونی منابع مالی است. درآمد حاصل از فساد اغلب برای خرید املاک و مستغلات، ماشین‌های اسپرت، خودروهای سواری بزرگ، قایق‌های تفریحی، هواپیماهای شخصی، جواهرات و آثار هنری صرف می‌شود. با این کار آن‌ها نه تنها از مزایایی یک زندگی لوکس لذت می‌برند بلکه پول نقد را تبدیل به یک سرمایه‌گذاری کرده که به ندرت ارزش خود را از دست می‌دهد.

دستاوردهای کنفرانس

شانزدهمین کنفرانس بین‌المللی مبارزه با فساد با یک اعلامیه و هشت قطعنامه به پایان رسید و کشورهای شرکت‌کننده برای جلوگیری از گسترش سریع فساد به همکاری با یکدیگر متعهد شدند. هشت قطعنامه پایانی بر روی اقداماتی برای جلوگیری از فساد متمرکز شده بود که حاوی اهدافی برای متوقف ساختن فساد، جلوگیری از تکرار فساد و تقویت قانون می‌باشد.

اعلامیه نهایی بیان می‌دارد که برای بازیابی اعتماد عمومی، اعاده دارایی‌های به سرقت رفته ضروری است و این که نباید هیچ پناهگاه امنی

برای فاسدان وجود داشته باشد تا از ثروت غیرقانونی خود لذت ببرند. همچنین اعلامیه بر این موضوع تأکید کرده است که مفسد بزرگ باید به عنوان یک جرم در قوانین بین‌المللی گنجانده شوند تا نهادها و پیمان‌های بین‌المللی را قادر به تحت پیگرد قرار دادن مجرمین نماید. پیشنهادهای دیگری نیز برای توسعه سازوکارهای بین‌المللی برای دستگیری و محاکمه مفسدان بزرگ بیان شده است. علاوه بر این اعلامیه خاطرنشان می‌کند که فاسدان نباید قادر به استفاده از شرکت‌های مخفی برای پنهان کردن ثروت خود باشند و بانک‌ها هم باید از هرگونه تلاشی برای تطبیق خود با قوانین ضد پولشویی دریغ نورزند.

معرفی کتاب

لابی‌گری در اروپا: نفوذ پنهانی، دسترسی‌های ویژه

مؤلف: سوزان مولکای

انتشارات: سازمان شفافیت بین‌المللی (۲۰۱۵)

این کتاب به بررسی عمل لابی‌گری در ۱۹ کشور اروپایی و در سه مؤسسه مرکزی در اتحادیه اروپا می‌پردازد. امروزه درحالی‌که اعتماد عمومی به دولت کم شده، عمل لابی به‌طور گسترده‌ای با پنهان‌کاری و دستیابی به مزیت‌های ناعادلانه همراه شده است. این درحالی‌است که تعداد فزاینده‌ای از دولت‌ها در اروپا امیدوار به مقابله با مشکل نفوذ ناروا در سیاست هستند و نیاز به حکمرانی خوب در طیف وسیعی از چالش‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی توسط کشورهای اروپایی و نهادهای اتحادیه اروپا احساس می‌شود.

لابی به‌عنوان بخشی جدایی‌ناپذیر از یک دموکراسی درنظر آورده شده و به ارزش‌هایی جهانی چون آزادی بیان و حق دادخواهی از دولت بسیار نزدیک است. لابی به گروه‌های ذی‌نفع مختلف برای ارایه دیدگاه‌های خودشان در فرآیند تصمیم‌گیری‌های عمومی که ممکن است بر آن‌ها تأثیرگذار باشد، کمک می‌کند. همچنین با معرفی کانال‌های تخصصی و فنی به قانون‌گذاران، به‌صورت بالقوه کیفیت تصمیم‌گیری افزایش می‌یابد. براساس یک نظرسنجی که در سال ۲۰۱۳ از ۶۰۰ عضو پارلمان اروپا و مقامات دولتی انجام شد، ۸۹ درصد آن‌ها بر این عقیده بودند که "لابی‌گری اخلاقی و شفاف به توسعه سیاسی کمک می‌کند."

باوجوداین، رسوایی‌های متعدد در سراسر اروپا نشان می‌دهد که بدون قوانین روشن و قابل اجرا، تعدادی صدای منتخب با دسترسی به منابع و اطلاعات بهتر، می‌توانند بر تصمیم‌گیری سیاسی مسلط شوند. حداقل، چنین چیزی می‌تواند به تصمیم‌گیری‌های فردی نادرست و یا در بدترین حالت در مقیاس گسترده‌ای به تسلط نهادی یا دولتی منجر شود. درحال توسعه حاضر، شیوه‌های لابی ناعادلانه و مات یکی از خطرات کلیدی فساد اروپا را تشکیل می‌دهند. از هر ۱۰ نفر شهروند اروپایی، ۶

نفر نظر دولت خود را به طور جدی یا کامل تحت تأثیر تعداد کمی ذی نفوذ می‌دانند.

این کتاب نتایج حاصل از مطالعات سطح ملی در مورد وضعیت لابی در سراسر اروپاست و این که کیفیت پاسخ دولت و نهادهای اتحادیه اروپا به خطرات و واقعیت‌های اعمال نفوذ ناروا در تصمیم‌گیری به چه صورت است. این اولین بار است که چنین مقایسه و ارزیابی جامعی انجام شده است.

تمرکز خاص این کتاب در بررسی سه عنصر مهم و به هم پیوسته در مورد سازوکارهای مؤثر بر لابی می‌باشد: اولاً، آیا تعامل بین لابی‌کنندگان و مقامات برای عموم مردم شفاف و باز است (شفافیت)؛ در مرحله دوم، این که آیا قوانین روشن و قابل اجرایی برای رفتار اخلاقی لابی‌کنندگان و مقامات دولتی وجود دارد (درستکاری) و سوم، تا چه حد فرآیند تصمیم‌گیری‌های عمومی پذیرای طیف گسترده‌ای از صاحبان منافع است (برابری دسترسی). هرگونه تلاش جدی برای مبارزه با اعمال نفوذ ناروا در سیاست باید با اقدامات شفاف و گسترده‌تر برای تقویت یکپارچگی عمومی و تسهیل فرصت و دسترسی برابر به سیستم سیاسی برای طیف گسترده‌ای از شهروندان همراه باشد.

نتایج کلی پژوهش نشان می‌دهد که تلاش برای به‌روز کردن استانداردهای لابی‌گری و ارتقای اخلاقی آن توسط دولت و هم لابی‌کنندگان تدریجی و ناکارآمد بوده است. بیشتر اعمال نفوذها پنهان و غیررسمی باقی مانده است و گروه‌های خاصی از دسترسی به تصمیم‌گیرندگان بهره‌مند هستند. خطرات ناشی از اعمال نفوذ ناروا بالاست و در مواردی این امر منجر به عواقب شدید و گسترده‌ای برای اقتصاد، محیط‌زیست، انسجام اجتماعی، امنیت عمومی و حقوق بشر شده است.

بنابراین نویسنده نتیجه می‌گیرد که تلاش بیشتر هر دو بخش دولتی و تمام کسانی که به دنبال نفوذ در تصمیم‌گیری عمومی هستند به فوریت مورد نیاز است.

در بسیاری از کشورهای اروپایی، لابی‌گری به‌عنوان یک حرفه مستقل و خدمات مشاوره‌ای، هنوز نوپا محسوب می‌شود؛ با این حال با روند ادغام در اتحادیه اروپا، شهر بروکسل به‌طور فزاینده‌ای در حال تبدیل شدن به مرکز سیاستگذاری اروپا است و هم‌زمان یک حرفه در حال رشد تحت عنوان صنعت لابی‌گری وجود دارد. در سطح ملی، سیستم نمایندگی بخشی و مشارکت نهاده شده با دولت هنوز برقرار است اما با این حال الگوی جدیدی نیز در حال ظهور است که به‌موجب آن بازیگرانی که دارای منابع بهتری هستند به‌ویژه شرکت‌های بزرگ، به‌طور روزافزونی به انجام لابی‌گری می‌پردازند.

بسیاری از این فعالیت‌های لابی‌گری مشروع و قانونی هستند؛ با این وجود، فعالیت‌هایی نیز به‌طور خاص برای تأمین منافع عده‌ای به صورت پنهانی وجود دارند که در پوشش حمایت از منافع عمومی یا با دستکاری یا خرید نظرات انجام می‌شود.

بخش قابل توجهی از تلاش‌هایی که به منظور اعمال نفوذ در کشورهای مورد مطالعه انجام می‌شود، خارج از کانال‌های رسمی مشارکتی یا مشورتی است و بر روی روابط غیررسمی و انواع تعاملات اجتماعی بنا شده‌اند. به عنوان مثال در ایرلند، پرتغال و یا مجارستان این نفوذ عمیقاً با روابط فامیلی، طبقه اجتماعی و یا ساختارهای منافع تجاری در ارتباط است و به وجود آورنده فرصت‌هایی برای یک فرهنگ حمایتی شده است.

بر اساس سنجش‌هایی که مطابق با استانداردهای بین‌المللی در بررسی‌های این کتاب انجام شده، در ۱۹ کشور اروپایی و سه نهاد اتحادیه اروپا کیفیت ارتقای شفافیت، درستکاری و کیفیت دسترسی عمومی به لابی‌گری در مجموع فقط ۳۱ درصد بوده است.

اکثریت قریب به اتفاق کشورهای اروپایی مقررات کامل و جامعی برای لابی‌گری ندارند و یا هیچ سازوکاری برای ثبت تماس‌ها میان لابی‌کنندگان و سیاستمداران وجود ندارد. اروپا در این زمینه از کانادا و ایالات متحده عقب‌تر است. از میان ۱۹ کشور بررسی شده فقط ۷ کشور اتریش، فرانسه، ایرلند، لیتوانی، لهستان، اسلوونی و انگلستان مقررات

خاصی برای تنظیم فعالیت‌های لابی‌گری دارند. بسیاری از قوانین لابی‌گری و مقررات مربوط که در اروپا وجود دارند به درجات مختلف ناقص و یا نامناسب هستند و یا با اجرا یا عدم اجرا مواجه می‌باشند.

فقط یک کشور - اسلوونی - و کمیسیون اروپایی، نمره‌های بالاتر از ۵۰ درصد را به دست آورده‌اند؛ باین حال آن‌ها نیز با طیفی از مشکلات، مانند عدم اجرای صحیح قوانین مواجه هستند. شایان ذکر است اکثر کشورهایی که در مرکز بحران مالی اروپا هستند مانند قبرس، اسپانیا، ایتالیا و پرتغال در پایین این جدول هستند. شورای اتحادیه اروپا نیز که یکی از قدرتمندترین مؤسسات در اروپا است، وضعیت بهتری ندارد و با امتیاز ۱۹ درصد در رده‌های پایین جدول است.

این کتاب پس از انجام بررسی‌هایی که با در نظر گرفتن شاخص‌های سه‌گانه شفافیت، درستکاری و برابری در دسترسی عمومی به سازوکارهای لابی‌گری انجام شده است، فصل نهایی کتاب را به توصیه‌ها و پیشنهادهایی برای حکومت‌ها و لابی‌کنندگان برای ارتقای لابی‌گری اخلاقی و جلوگیری از اعمال نفوذ ناروا اختصاص داده است که به‌طور خلاصه شامل موارد زیر است:

- اطمینان از این که اطلاعات در زمینه فعالیت‌های لابی‌کنندگان منتشر شود و در دسترس مردم قرار گیرد.
- ایجاد یک دیوار امنیتی اخلاقی میان لابی‌کنندگان و بخش عمومی
- ترویج مشارکت عمومی در تصمیم‌گیری از افراد گرفته تا گروه‌ها با طیف وسیعی از دیدگاه‌ها
- اطمینان از این که قوانین به‌اندازه‌ی کافی برای مجازات رفتارهای غیراخلاقی مناسب و قوی هستند.

شایان ذکر است که متن کامل کتاب فوق برای کسانی که علاقه‌مند به مطالعه کامل آن باشند در پایگاه اینترنتی سازمان شفافیت بین‌المللی موجود است.

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، تقاطع سپهبد قرنی

سازمان بازرسی کل کشور، طبقه ششم

شماره تماس: ۰۷۶۲۳۰۶۱۳

نشانی الکترونیک: bazrasi.research@136.ir

www.bazrasi.ir